

Bölüm 12

İLEOSTOMİ VE KOLOSTOMİLİ HASTADA HEMŞİRELİK BAKIMI

Nurşen KULAKAÇ¹

Esra ÖZKAN²

Dilek ÇİLİNGİR³

GİRİŞ

GASTROİNTESİNAL SİSTEM

Gastrointestinal (GI) sistem, ağızdan anüse kadar uzanan yaklaşık dokuz metre uzunluğunda ve otonom sinir sisteminin kontrolü altında olan kaslı bir yapıdır. GI sisteminin organları ağız, farenks, yemek borusu, mide, ince bağırsak, kalın bağırsak ve anüstrür. Diş, dil, safra kesesi, safra yolları, tükürük ve diğer sindirim bezleri, karaciğer ve pankreas sindirime yardımcı organlardır. GI sisteminin görevi, vücuda alınan besinleri mekanik ve kimyasal yollarla sindirmek, alınan besinlerin emilimini sağlamak ve atık ürünleri vücuttan uzaklaştırmaktır.

STOMANIN TARİHSEL GELİŞİMİ

Stoma girişimlerinin 1700'lere kadar uzandığından söz edilmektedir. Aristoteles'in bağırsak tıkanıklığı cerrahisi uyguladığı; ancak sonuçları hakkında net bir bilgi vermediği bildirilmektedir. Celsus'un abdominal yaralanmalarda morbidite oranını düşük olarak bildirmesine rağmen kalın bağırsağa cerrahi müdahaleyi önerdiği bildirilir. Stoma cerrahisindeki ilk çalışmalar Fransa'da başlamış ve II. Dünya savaşı ile Avrupa ülkelerinde ve ABD'de büyük gelişmeler gözlenmiştir. İlk başarılı stoma savaşı yaralı bir asker olan George Deppe'e uygulanmıştır. 1706 yılında abdominal yaralanma sonrası kolostomi açılan hasta 14 yıl yaşamıştır. 18. yüzyıl boyunca dışkıyı toplamak için stoma üzerine bir teneke ya da bez konarak hastaların yaşamını devam ettirmesi sağlanmıştır. 1756 yılında William Cheselden 73 yaşındaki Margeret White'ı göbek fıtığı ameliyatı yapmasının ardından trans-

¹ Öğretim Görevlisi, Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, nrsnklkc@gmail.com,

² Öğretim Görevlisi, Giresun Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, esraozkan87@hotmail.com

³ Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği Anabilim Dalı, dilekcilingir1@yahoo.com

stoma uzmanı hemşire oldu. 1977'de Kraliyet Hemşirelik Koleji Stoma Bakım (Royal College of Nursing) Forumu'nu kurdu. Form günümüzde gastrointestinal birimlerde çalışan hemşireleri de kapsamaktadır. Stoma bakım hemşireliği hem kısa hem de uzun vadeli bakım gerektirir. Hastalar yenidoğan ve yaşlı olabilir. Stoma hemşiresinin amacı bireyin bağımsızlığını arttırmaktır.

Stoma uzmanı hemşirenin rolleri: Uzman bir hemşirenin rolü şunları içerir: eğitimci, araştırmacı, uzman, klinisyen, danışman, kaynak, yönetici

KAYNAKÇA

- Beitz J.M. (2010). Management of Patients With Intestinal and Rectal Disorders. Smeltzer S.C., Bare B.G., Hinkle J.L., Cheever K.H. (Eds.). Brunner & Suddarth's textbook of medical-surgical nursing. 12th ed. (pp. 1065-111). Wolters Kluwer Health / Lippincott Williams & Wilkins.
- Behuria N, Banerjee JK, Ghosh SR, et al. Evidence-based adoption of purse-string skin closure for stoma wounds. Medical Journal Armed Forces India. doi.org/10.1016/j.mjafi.2019.02.009
- Claessens I, Probert R, Tielemans C, et al. The ostomy life study: the everyday challenges faced by people living with a stoma in a snapshot. Gastrointestinal Nursing 2015;13:18-25. 10.12968/gasn.2015.13.5.18
- Pasia M. Ostomy Nutrition Guide. www.ostomy.org
- Pine J, Stevenson L. Intestinal stomas. Intestinal Surgery-I. 2016;35(3):165-170.
- Schmelzer M.. (2014). Nursing Management Lower Gastrointestinal Problems. Lewis SM, Dirksen SR, Heitkemper MM, Bucher (Eds.) medical-surgical nursing assessment and management of clinical problems 9th ed 961-1005
- Stoma Care Nurses High Impact Actions Steering Group High impact actions for. Peterborough: Stoma Care, 2010.
- Yang AH, Yan M, Qin YH. The development status of specialized nursing in ostomy care both in China and abroad. Chinese Nursing Research 3 (2016) 117e120